

กระไช้เป็ดต๋อง

“ภูมิปัญญาแห่งจินตนาการจากพื้นบ้านสู่สากล”

- การแสดงในยุคแรกมีผู้ร่วมแสดง ๓ คน มีนายเต็น และนายยันต์ เป็นผู้แสดงเข้าคู่กัน และนายเหอนจจะเป็นผู้เป่าปี่สลับ ใช้การค้นกลอนสดเป็นเนื้อเรื่อง

คำว่า “กระโปงปดิงตอง” เป็นภาษาเขมร มีความหมาย หมายถึง “ตักแตนตำข้าว” เป็นตักแตนที่มีประโยชน์ต่อการเกษตรเพราะเป็นแมลงที่คอยกำจัดแมลงศัตรูพืชเป็นอาหารแมลงชนิดนี้มีอยู่ตามธรรมชาติ พบกระจายอยู่ทั่วไปในภูมิภาคแถบเขตร้อนและเขตอบอุ่น จำแนกได้ทั้งสิ้นประมาณ ๑,๘๐๐ สายพันธุ์ ในประเทศไทยมีการพบตักแตนตำข้าวหลายชนิด แต่ที่พบมากคือสายพันธุ์ “*Hierodula bipapilla* Servé” และ “*H. membranceus* Burm” ซึ่งมีลักษณะขนาดลำตัวค่อนข้างใหญ่ มีขาคู่หน้าที่ยาวแข็งแรงแตกต่างไปจากตักแตนชนิดอื่น ๆ ขามีขอบหยักคล้ายซี่เลื่อยแหลมคม งอกขึ้นมาตามท้องขาตอนกลางและตอนล่าง ใช้สำหรับตะบปเหยื่อไม่ให้ดินหลุดหนีไปได้ โดยเฉพาะตอนขาช่วงกลางจะโตผิดปกติ โค้งงอคล้ายใบมีด กำยำคล้ายแขนของนักเพาะกาย นอกจากนี้ส่วนหัวจะหมุนได้เกือบรอบ ตาทั้งคู่โชนเด่นออกมาสามารถที่จะกรอกตาได้รอบเพื่อจับจ้องเหยื่อไม่ให้คลาดสายตา ตัวผู้จะมีขนาดเล็กกว่าตัวเมีย ๑ เท่าตัว เมื่อถึงวัยเจริญพันธุ์ ตักแตนตำข้าวตัวผู้และตัวเมียจะเกี่ยวพาราสีจับคู่ผสมพันธุ์กัน ครั้นเสร็จกิจแล้วตักแตนตัวผู้จะถูกตัวเมียกัดกินหัว สองสามวันต่อมาตัวเมียจะหันหัวลงจับเมือกหุ้มไข่ให้ไปเกาะอยู่ตามใบไม้ กลายเป็นรังที่แข็งแรง ปลอดภัยโดยมีแม่คอยเฝ้าระวัง วงจรชีวิตของตักแตนตำข้าวน่าสนใจตรงที่ว่า เมื่อตัวเมียมีครรภ์จะกัดกินตัวผู้เพื่อมาบำรุงครรภ์ และการเกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาวตักแตนตำข้าวก็เป็นจุดที่น่าสนใจอย่างยิ่งแก่ผู้ได้เคยพบเห็น คล้ายกับการต่อสู้กันของนักมวยบนสังเวียน มีลีลาการหยอกเข้าสวยงามและกินเวลาเนิ่นนานหากปราศจากผู้ชกวน

สำหรับบุคคลทั่วไปแล้ว การดำรงอยู่และการเกี่ยวพาราสีกันของหนุ่มสาวตักแตนตำข้าวในวัฏจักรชีวิตทั้งหมดหนึ่งของมัน อาจถูกมองว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ เป็นวิถีชีวิตตามธรรมชาติของสรรพสัตว์ แต่สำหรับตาเต็น (นายเต็น ตระการดี) ผู้มีความสนธิ์เยียมด้วยอารมณ์ศิลปินในหัวใจหาเป็นเช่นนั้นไม่ ลีลาการเกี่ยวพาราสีของสองชีวิตตักแตนตำข้าวนี้ย่อ ๆ ในป่าดงบริเวณชายแดนไทย ลัมพูชา ที่บังเอิญผ่านมาพบเห็นกลับอยู่ในความสนใจและเป็นแรงบันดาลใจพัฒนาการสื่อความหมายจากวิถีชีวิตของตักแตนตำข้าวมา

เป็นลีลาการละเล่นพื้นบ้านของวัฒนธรรมอีสานใต้ ที่มีทั้งบทร้องประกอบดนตรีและลีลาการรำรำการเคลื่อนไหวร่างกายที่สวยงามเลียนแบบตักแตนตำข้าว ซึ่งเรียกเสียงหัวเราะและความสนุกสนานครื้นเครงจากในระดับเวทีพื้นบ้านสืบทอดพัฒนามากระทั่งถึงเวทีระดับนานาชาติ

ความเป็นมา :

ประวัติและความเป็นมาของการแสดงกระโปงปดิงตองตามที่ได้มีการบันทึกและเล่าสืบต่อกันมาจากยุคเริ่มต้นที่มีการคิดค้นและการพัฒนาการแสดงมาถึงปัจจุบัน สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ยุคดังนี้

ยุคที่ ๑ การประดิษฐ์การแสดงกระโปงปดิงตอง (พ.ศ. ๒๔๕๐ - ๒๕๐๖)

ในราวปี พ.ศ. ๒๔๕๐ นายเต็น ตระการดี ศิลปินในวงดนตรีกันตรึมพื้นบ้านของจังหวัดสุรินทร์ได้เดินทางผ่านพรมแดนไทยเข้าไปในประเทศกัมพูชา (เขมร) กับขบวนเกวียนสินค้าเพื่อนำเกลือจากฝั่งไทยไปขายและแลกเปลี่ยนกับปลาเหาะ(ปลาร้า) ของประเทศกัมพูชา ระหว่างทางขณะหยุดพักเหนื่อยนายเต็นหรือตาเต็น ได้มองเห็นตักแตนตำข้าวคู่หนึ่งกำลังหยอกเย้าเกี่ยวพาราสีและผสมพันธุ์กันอยู่ ตาเต็นเฝ้าดูลีลาธรรมชาติของตักแตนคู่นั้นด้วยความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเดินทางกลับมาถึงบ้าน จึงเกิดความคิดอ่านว่าถ้านำเอาลีลาการเต้นของตักแตนตำข้าวมาดัดแปลงเป็นการแสดงน่าจะได้รับความสนใจจากผู้ชม จึงลองนำความคิดนี้มาเล่าถ่ายทอดให้ นายเหือน ตรงศูนย์ดี หัวหน้าคณะกันตรึมแห่งหมู่บ้านไร่เบอะพั้ง ทั้งสองคนจึงได้ร่วมกันพัฒนาการแสดงชุดกระโปงปดิงตองขึ้นมาในยุคเริ่มต้น ต่อมานายยันต์ ยี่สุนศรี ครูใหญ่โรงเรียนบ้านโพธิ์ทอง (ในขณะนั้น) ได้เห็นการแสดงชุดดังกล่าวและเกิดความชื่นชอบจึงได้เข้ามาร่วมทีมการแสดงรวมเป็น ๓ คน โดยมีนายเต็นกับนายยันต์ แสดงคู่กันเป็นตักแตนตำข้าวหนุ่มสาวกำลังหยอกเย้าเกี่ยวพาราสี ส่วนนายเหือนเป็นนักดนตรีเป่าปี่สลัย สลับกับการด้นกลอนสดเป็นเนื้อร้อง การแต่งกายช่วงนั้นยังไม่เป็นรูปแบบมากนัก

• ในยุคการส่งเสริม สนับสนุนของนายอำเภอเสนาอ มุลศาสตร์ (ตำแหน่งขณะนั้น) ได้นำการแสดงจากตำบลไพล อำเภอปราสาท ไปสู่การแสดงในระดับจังหวัดและระดับชาติ

ยุคที่ ๒ เผยแพร่การแสดงกระโขนกปดิงตองโดย นายอำเภอเสนาอ มุลศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๐๖ – ๒๕๔๐)

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ นายเสนาอ มุลศาสตร์ นายอำเภอปราสาทในขณะนั้น เป็นผู้หนึ่งซึ่งมีความสนใจในศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ได้เข้าไปให้การส่งเสริม สนับสนุน และยกระดับการแสดงกระโขนกปดิงตอง จากในระดับตำบลและอำเภอ ไปสู่การแสดงในระดับจังหวัดและระดับชาติ จึงนับว่าเป็นบุคคลสำคัญยิ่งคนหนึ่งที่ทำให้การแสดงกระโขนกปดิงตองได้รับความนิยมนำมาชมในวงกว้างมากขึ้นและยืนยาวต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาได้มีนักปกครองอีกหลายระดับหลายฝ่ายได้เข้ามาร่วมส่งเสริมและพัฒนา เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอปราสาท ศึกษาธิการอำเภอปราสาท ฯลฯ ทำให้การแสดงเกิดการพัฒนาและมีความน่าสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะการนำไปแสดงต่อหน้าพระที่นั่ง ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการแสดงกระโขนกปดิงตองครั้งใหญ่โดยเน้นความเป็นรูปแบบในทุกด้าน มีการกำหนดท่าเดินออก ท่าเคารพผู้ชม มีการแปรแถวแปรชบวนต่าง ๆ รวมทั้งมีการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับการแสดงใหม่ทำให้การแสดงมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ยุคที่ ๓ ปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ปัจจุบัน)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จึง

จัดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร มีการจัดการศึกษา เรื่องของหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งพัฒนามาจากสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมแต่ละแห่งโดยตระหนักและให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาของท้องถิ่นนั้นๆ ผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการวิจัยในชั้นเรียน บทบาทและภารกิจของครูผู้สอนต้องจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น รวมทั้งการทำผลงานเพื่อเพิ่มวิทยฐานะ จึงก่อให้เกิดกระแสการศึกษาค้นคว้า การวิจัยและนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้อย่างกว้างขวาง การแสดง “กระโขนกปดิงตอง” ก็เป็นการละเล่นและการแสดงอย่างหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจและมีการฟื้นฟูอย่างจริงจังในยุคนี้

ลักษณะท่ารำ ดนตรี เพลง และการแต่งกาย :

ยุคปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใน ข้อ ๑ ไว้ว่า เป็นการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่ความเป็นสากล ก่อให้เกิด การวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคได้สนับสนุนให้มีการมี การวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีการพัฒนาต่อยอดให้เป็นที่ยอมรับกว้างขวางในสากล มีการนำ องค์ความรู้ต่าง ๆ มาประกอบพัฒนาเป็นการละเล่นการบันเทิงที่มีทั้งสาระและความรู้ การแสดง กระโขนกปดิงตองในยุคนี้ได้นำเอาวงจรชีวิตของ ตักแตนตำข้าวมาพัฒนาประยุกต์เพิ่มเติมเพื่อ

พัฒนาการแสดงทั้งรูปแบบการเต้น ดนตรี เพลง และการแต่งกาย นำไปสู่การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เกิดเป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการและที่สำคัญเป็นการต่อยอดให้องค์ความรู้และภูมิปัญญาจากท้องถิ่นได้ถูกถ่ายทอดออกไปสู่สากล

รูปแบบ/ลักษณะท่ารำ ประกอบด้วย

๑. ลักษณะการใช้มือ จีบมือแบบพื้นบ้าน คือการจีบกดนิ้ว (ตะเบือนโต) มีลักษณะจีบแบบกดนิ้วชี้ลงเข้าหาข้อศอก นิ้วที่เหลือกรีดเหยียดตรง

๒. ลักษณะการใช้เท้า เป็นการเดินเลียนแบบท่าทางของต๊กแตนตำข้าว ให้เหมือนมากที่สุดคือ ย่อตัวและหัวเข่าลง แอ่นหลัง กระดกสะโพกขึ้นให้งอนแล้วเตะเท้าออกไปด้านข้างสลับซ้าย - ขวา โดยใช้จุมูกเท้าในการทรงตัว

๒.๑ การย่อ หมายถึง การย่อตัวและหัวเข่าตลอดระยะเวลาการเต้นในแต่ละจังหวะ ลำตัวจะโน้มเอียงไปตามจังหวะและความหมายของท่าเต้นไม่คำนึงถึงความสวยงามและความสมดุลมากนัก

๒.๒ การยุบ เป็นการทิ้งน้ำหนักตัวลงที่หัวเข่าแล้วยุบลงกว่าการย่อเล็กน้อย

๒.๓ การยัด เป็นกิริยาต่อเนื่องจากการยุบ

๒.๔ การโหยง (จัญเต็จัญจิง) หมายถึง การย่อเข่าข้างหนึ่งยัดเข่าอีกข้างหนึ่งในเวลาเดียวกัน เท้าทั้ง ๒ เปิดส้น ใช้จุมูกเท้าในการทรงตัว

๓. ลักษณะท่าเต้น การออกแบบท่าเต้นกระโป๋ปดิงต้อง เป็นการจำลองจาก “วงจรชีวิตของต๊กแตนตำข้าว” ประกอบด้วย ๙ ท่าคือ ๑. การออกสู่เวที ๒. ทำความเคารพ ๓. กำเนิดต๊กแตนจากไข่ ๔. การจับเหยื่อและกินอาหารของต๊กแตน ๕. การต่อสู้ ๖. การเกี่ยวพาราสี ๗. การผสมพันธุ์ ๘. หักคอกัดกินหัวตัวผู้ และ ๙. กลับเข้าสู่เวที

เครื่องดนตรีและเพลง

ดนตรี

ในยุคนี้ได้มีการพัฒนาการแสดงกระโป๋ปดิงต้องขึ้นโดยยังคงไว้ซึ่งท่วงท่าและลีลาของการเต้น ในยุคที่ ๑ และ ๒ แต่มีการนำเอาเรื่องราววงจรชีวิตของต๊กแตนตำข้าวเข้ามาสื่อให้เห็นถึงลักษณะตามธรรมชาติของต๊กแตนตำข้าวชัดเจน

ยิ่งขึ้น ซึ่งต้องมีการเพิ่มท่าทางการรำต่าง ๆ มากขึ้น และในแต่ละชั้นวงจรชีวิตของต๊กแตนตำข้าวก็จะมีการใช้ลีลาท่าทางในการสื่ออารมณ์และความหมายที่แตกต่างกันออกไป แต่ยังคงใช้เครื่องดนตรีในวงกันตรึมอยู่เช่นเดิม ดนตรีที่ใช้แสดงสำหรับการแสดงคือ ปี่สล้อย (ปี่โฉน) ตรีว (ซอพื้นบ้าน) สก๊ว (กลองสองใบ) ฉิ่ง ฉาบ เป็นเครื่องกำกับจังหวะ คนเจรียง (ผู้ร้อง) คือคนที่สื่อ และยังกำหนดเพลงขึ้น เป็นเฉพาะในแต่ละจังหวะ เพื่อให้สามารถกำหนดจังหวะตามลีลาท่ารำของนักแสดงให้กลมกลืนและสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม รูปแบบดนตรีจะเป็นการบรรเลงเพลงกันตรึมในท่วงทำนองต่าง ๆ

เพลง

เพลงกันตรึมที่ใช้ประกอบชุดการแสดงกระโป๋ปดิงต้องในยุคที่ ๓ ประกอบด้วย

๑. เพลงพลับพลึง เป็นเพลงช้าของทำนองพลับพลึงโดยใช้ดนตรีกันตรึมบรรเลงใช้ในพิธีงานมงคลต่างๆ โดยการร้องชมความงามของดอกพลับพลึง

๒. เพลงอายัยกลาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เพลงอายัยประยุกต์ คำว่าอายัยมาจากคนชื่อ “ัยย” คนเขมรสุรินทร์เรียกคนที่มีชื่อเสียงหรือคนดังๆ โดยใช้คำนำหน้าว่า “อา” แปลว่า “ไ้” ยกตัวอย่างคือ อากรุง, อาสรวงษ์, อามิตร, อาทักษิณ คนชื่อ “ัยย” เป็นนักแสดงที่มีชื่อในสมัยก่อนที่มีคนนิยมชื่นชม ในสมัยก่อนเวลาไปชมการแสดงจะเรียกการแสดงนี้ว่า ไปชมอายัย

๓. เพลงมวยหลุม เป็นเพลงบรรเลงในการฝึกมวยหลุม เป็นเพลงเร็วบอกถึงความสนุกสนาน เมื่อได้ยินเพลงนี้แล้วทำให้เกิดความฮึกเหิม อยากชกมวย อยากต่อสู้

๔. เพลงกระโป๋ปดิงต้อง เป็นเพลงจังหวะสนุกสนานใช้บรรเลงได้ทั้งวงกันตรึม, วงมโหรี, วงปี่พาทย์ ทำให้เกิดความสนุกสนานและลีลาการเต้นเกี่ยวพาราสีของกระโป๋ปดิงต้อง

๕. เพลงรำพึงรำพัน (เพลงรำเปย) เป็นเพลงช้า ใช้บรรเลงเวลาอำลา หรือหยุดเล่นหรือรำพึงรำพันถึงคนรักและญาติสนิท

การแต่งกาย

ลักษณะการแต่งกาย แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ตามเพศของต๊กแตนคือ

๑. ตัวเมีย เครื่องแต่งกายประกอบด้วย ส่วนที่ ๑. ชุดรัดรูปสีเขียวทองอ่อนทั้งตัว ส่วนที่ ๒. เสื้อแขนกุดแบบสวมด้านหน้า ชายเสื้อด้าน

• ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการต่อยอดภูมิปัญญา และพัฒนาด้วยการวิจัยเพื่อให้เป็นสากล และนำไปสู่การแสดงในระดับนานาชาติ

หน้าท้อยยาวลงมาถึงช่วงหน้าขาเป็นรูปสามเหลี่ยม ด้านหลังตกแต่งด้วยระบายสีเขียว ส่วนที่ ๓. กรองคอ ส่วนที่ ๔. ปีกซึ่งมีการพัฒนาให้มีความเหมือนจริงและสวยงามมากยิ่งขึ้น มีลักษณะโปร่งบางซ้อนกัน ๔ ชั้น โดยปีกด้านบนอกจะมีสีเขียวเข้มและปีกในอีก ๓ ชั้นก็จะ มีสีอ่อนลงไปตามลำดับ สามารถกางหรือหุบปีกได้โดยใช้มือดึงก้านปีกขึ้น ส่วนที่ ๕. หน้ากากซึ่งก็มีการพัฒนาให้มีความเหมือนจริงขึ้นกว่าเดิม โดยเน้นการใช้สีสันทึบเหมือนจริงขึ้นและใช้วัสดุแบบที่ทนทานขึ้นกว่าเดิม และ ส่วนที่ ๖. ทัดดอกไม้ที่บริเวณด้านข้างศีรษะด้านใดด้านหนึ่ง

๒. ตัวผู้ เครื่องแต่งกายประกอบด้วย ส่วนที่ ๑. ชุดวีดิรูปสีเขียวทองอ่อนทั้งตัว ส่วนที่ ๒. เสื้อแขนกุดแบบสวมด้านหน้า ชายเสื้อด้านหน้าท้อยยาวลงมาถึงช่วงหน้าขาเป็นรูปสามเหลี่ยม ด้านหลังตกแต่งด้วยผ้าสีเขียวไม่มีระบาย ส่วนที่ ๓. กรองคอ ส่วนที่ ๔. ปีก มีการพัฒนาให้มีความเหมือนจริงและสวยงามมากยิ่งขึ้น มีลักษณะโปร่ง บางซ้อนกัน ๔ ชั้น โดยปีกด้านบนอกจะมีสีเขียวเข้มและปีกในอีก ๓ ชั้น จะมีสีอ่อนลงไปตามลำดับ สามารถกางหรือหุบปีกได้โดยใช้มือดึงก้านปีกขึ้น และส่วนที่ ๕. หน้ากากซึ่งก็มีการพัฒนาให้มีความเหมือนจริงขึ้นกว่าเดิม โดยเน้นการใช้สีสันทึบเหมือนจริงขึ้น และใช้วัสดุแบบที่ทนทานขึ้นกว่าเดิม

การแสดงกระโน๊ปดิงต๊อง ในปัจจุบันได้ กลายเป็นการแสดง/การละเล่นที่สื่อบ่งบอก ชัดเจนถึงอัตลักษณ์ ความเป็นมาและวิถีชีวิต ของพื้นบ้านอีสานใต้ โดยเฉพาะจังหวัดสุรินทร์ เป็นอีกหนึ่งความภาคภูมิใจของคนไทย เชื้อสาย เขมร ในด้านการละเล่นพื้นบ้าน เฉกเช่น

เดียวกันกับ เรือมอันเร เรือมกันตรึม พัฒนาการความเป็นมาและการสืบทอดผ่านการนำเสนอทั้งในระดับประเทศ และระดับนานาชาติ จนได้รับการยอมรับและเป็นที่รู้จักกันในวงกว้าง วันนี้ กระโน๊ปดิงต๊อง จึงจะเป็นตำนานการแสดงพื้นบ้านอีกบทหนึ่งของ สุรินทร์ที่รอการรับช่วงสืบทอดจากคนรุ่นต่อไป

ที่มา :

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่ง ที่พัฒนามาจากรายการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการแสดง กระโน๊ปดิงต๊อง ในจังหวัดสุรินทร์ โดยอาจารย์ อัคราพร สุขทอง ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ การวิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ๑) เพื่อศึกษาความเป็นมา และการสื่อความหมายของการแสดง กระโน๊ปดิงต๊องในจังหวัดสุรินทร์
- ๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการเต้น ดนตรี เพลง และการแต่งกาย ในการแสดงกระโน๊ปดิงต๊องในจังหวัดสุรินทร์
- ๓) เพื่อจัดทำเอกสารประกอบการเรียน หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง "การแสดงกระโน๊ปดิงต๊อง" ในจังหวัดสุรินทร์

การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การศึกษา ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องจาก ๒ อำเภอ ประกอบด้วย

- ๑. อำเภอเมือง ประกอบด้วย นางพองศรี ทองหล่อ นางแก่นจันทร์ นามวัฒน์ นางสุจินต์

ทองหล่อ นายกมนต์โรจน์ นิวัฒน์บรรหาร และ นายธงชัย สามสี

๒. อำเภอปราสาท ประกอบด้วย ลูกหลาน นายเต็น ตระการดี และนายเทือน ตรงศูนย์ดี ๓ คน นายยันต์ ยี่สุนศรี นายสมพงษ์ สาครเศ และนำผลการศึกษามาพัฒนาเป็น “รูปแบบการเต้น ดนตรี เพลง และการแต่งกาย ในการแสดงกระโปงปดิงตอง” เพื่อนำเสนอให้ผู้ให้ข้อมูล ทั้ง ๒ อำเภอ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓๐ คน ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแสดงที่ได้พัฒนา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงเป็นรูปแบบการเต้น ดนตรี เพลง และการแต่งกาย และเอกสารประกอบการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นในการแสดงกระโปงปดิงตอง ในจังหวัดสุรินทร์

ในการการพัฒนาารูปแบบการแสดงกระโปงปดิงตอง ได้เชื่อมโยงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงพลังจินตนาการแห่งภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พัฒนาการไปสู่ความบันเทิงเชิงสาระความรู้ โดยการเลียนแบบพฤติกรรมตามธรรมชาติ ตักแตนตำข้าวที่สอดประสานกับดนตรีกันตรึมที่พลิ้วไหว สื่อความหมายตามลีลาการรำรำ การแต่งกายด้วยผ้าไหมพื้นบ้านประยุกต์ผสมกับผ้าชีฟองสองสีสัญลักษณ์ท้องถิ่นและสากลเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปวิถีชีวิตย่อมเปลี่ยนแปลงตาม เช่นเดียวกับความคิดของมนุษย์ที่มีการก้าวรุดไปข้างหน้า เพื่อหาแนวทางหรือมุมมองใหม่ ๆ ที่หลากหลายในการสร้างสีสันแห่งความบันเทิงในเชิงอนุรักษ์และพัฒนาองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ชุมชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไปอย่างยั่งยืน

การเผยแพร่ในต่างประเทศและระดับนานาชาติ

๑. ประเทศอิตาลี ในเทศกาล International Folklore Festival ระหว่างวันที่ ๒๖ กรกฎาคม - ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ เมือง Catania เมือง

Camporotondo Etno เมือง Scaletta เมือง Roccalumera เมือง Santa Teresa Di Riva เมือง Savoca เมือง Castelmola เมือง Altילו เมือง Fiumefreddo เมือง Roccalumera

๒. ประเทศเนเธอร์แลนด์ เมืองอัมสเตอร์ดัม ในเทศกาลไทยในประเทศเนเธอร์แลนด์ ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๑ กันยายน ๒๕๕๐

๓. ประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ ในเทศกาลมหกรรมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านนานาชาติ ครั้งที่ ๓ (Surin International Folklore Festival 3th) ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องด้านศิลปะและวัฒนธรรมผู้ให้ข้อมูล ใน ๒ อำเภอประกอบด้วย

๑. อำเภอเมืองสุรินทร์

๑) นายเสนอ มูลศาสตร์ (อดีตนายอำเภอปราสาท ในยุคเผยแพร่ “กระโปงปดิงตอง”)

๒) นางปลั่งศรี มูลศาสตร์ (ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะและวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์)

๓) นางผ่องศรี ทองหล่อ (ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะและวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์)

๔) นางแก่นจันทร์ นามวัฒน์ (ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะและวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์)

๕) นางสาวจินต์ ทองหล่อ (ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะและวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์)

๖) นายกมนต์โรจน์ นิวัฒน์บรรหาร (ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์)

๗) นายธงชัย สามสี (ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์)

๘) นายฉัตรเอก หล้าล้ำ (อาจารย์โรงเรียนสุรวิทยาคาร)

๙) นายปานิตล นามวัฒน์ (ผู้แสดงกระโน้บติงต๊องในยุคเผยแพร่ “กระโน้บติงต๊อง”)

๒. **อำเภอปราสาท** ซึ่งเป็นลูกหลานของ นายเต็น ตระการดี, นายเหียน ตรงศูนย์ดี, นายยันต์ ยี่สุนศรี, นายสมพงษ์ สาคเรศ และผู้ที่

เกี่ยวข้อง

๑) นายกุดัน กิ่งดี (อดีตครูโรงเรียนบ้านโพธิ์ทอง)

๒) นางดั่ง เกิดมงคล (ลูกสาวคนที่ ๕ ของนายเหียน ตรงศูนย์ดี)

๓) นายธีรศักดิ์ เลี่ยมดี (ผู้แสดงกระโน้บติงต๊องในยุคเผยแพร่ “กระโน้บติงต๊อง”)

๔) นางอวด ตระการดี (บุตรสะใภ้คนที่ ๒ ของนายเต็น ตระการดี)

๕) นางวิยะดา บุญประสิทธิ์ (ลูกคนที่ ๔ ของนายยันต์ ยี่สุนศรี)

๖) นางประทุมพร ลั้งษ์น้อย (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโพธิ์ทอง)

๗) นางสาวดารัตน์ สายกลิ่น (อาจารย์ผู้รับผิดชอบการแสดง “กระโน้บติงต๊อง” โรงเรียนบ้านโพธิ์ทอง)

บรรณานุกรม

เครือจิต ศรีบุญนาถ. (๒๕๓๔). **นาฏศิลป์พื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมือง**. สถาบันราชภัฏสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์. (๒๕๕๐ ก). **กระโน้บติงต๊อง**. <http://www.agri.ubu.ac.th/information/insects/insect.html> (ค้นเมื่อ ๐๗ ตุลาคม ๒๕๕๐)

_____ (๒๕๕๐ ข). **กระโน้บติงต๊อง**. <http://techno.obec.go.th/content/www.bug.com/๐๐๕-๐๖.html> (ค้นเมื่อ ๐๗ ตุลาคม ๒๕๕๐)

<http://www.bbznnet.com/scripts๒/view.php?user=surinindex&board=๓&id=๕๒&c=๑&order=numview> (ค้นเมื่อ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๐)

จังหวัดสุรินทร์.(มปป. ข).**กระโน้บติงต๊อง**. <http://dnfe&nfe.go.th/localdata/RNEast/Surin/Cultural/Culo.html>. (ค้นเมื่อ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๐)

ภัคกวิรินทร์ จันท์ทอง. (๒๕๔๗). **พัฒนาการเรือมอันเร**. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดเฉลิมราชกุมารี. (๒๕๓๖). **พิธีเปิดห้องสมุดประชาชนที่ระลึกเฉลิมราชกุมารี อำเภอ**

ศีขรภูมิและอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. สุรินทร์ : โรงพิมพ์รุ่งอรุณเกียรติออฟเซต

(สุรินทร์ : แหล่งอารยธรรมโบราณ ๒๕๓๖ : ๔๒ - ๔๔)

อัชราพร สุขทอง. (๒๕๔๙). **การพัฒนาารูปแบบการแสดงกระโน้บติงต๊องในจังหวัดสุรินทร์**.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

_____ (๒๕๕๐). **การพัฒนาารูปแบบการแสดงกระโน้บติงต๊องในจังหวัดสุรินทร์สู่**

สากล. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.